

Regeldruk door administratieve verplichtingen

Werkdruk is een serieus probleem in het onderwijs. Een belangrijke oorzaak zijn regeldruk en registratieverplichtingen. Om onnodige regeldruk in het primair onderwijs in kaart te brengen, is het Meldpunt Regeldruk PO opengesteld door het ministerie van OCW, DUO, Inspectie van het Onderwijs, AOb, CNV Onderwijs, FvOv, PO-Raad en AVS. Ruim 3.000 leerkrachten, schoolleiders en ondersteunend personeel hebben hier in het voorjaar van 2016 registratieverplichtingen gedeeld waar zij last van hebben. Regioplan heeft de uitkomsten geanalyseerd en vervolgens de aard en herkomst van de meest genoemde registratieverplichtingen met een aantal melders besproken, net als de mogelijke oplossingen.

WAT IS HET PROBLEEM?

Meest gemelde registraties

Meer dan de helft van de meldingen van schoolleiders gaat over beleid en verantwoording. Denk aan schoolplannen, schoolgids en jaarverslagen. Maar ook registraties rond passend onderwijs en rond personeelsbeleid staan hoog op de lijst.

Leerkrachten melden vaak registraties rond handelings- en opbrengstgericht werken. Concreet: de groepsoverzichten en groepsplannen. Daarnaast scoren ook registraties rond passend onderwijs – onder meer begeleidingsplannen – en rond het volgen van cognitieve ontwikkeling hoog. Ondersteuners noemen dezelfde registraties. Bij hen staat passend onderwijs bovenaan.

Uit de nadere analyses blijkt verder dat veel melders een – soms lange – opsomming geven van registraties die zij moeten bijhouden. Voor hen is het niet een specifieke registratie maar de hoeveelheid registraties die regeldruk veroorzaakt.

Samenhang met nut, noodzaak en vorm

Administratieve handelingen waarvan de doelgroepen van dit onderzoek het nut niet duidelijk zien, voelen aan als een last en worden ervaren als onnodige verantwoordingseisen. De registraties die de melders wel zinvol vinden, leveren druk op vanwege de ingewikkelde vorm, de omvang of de gebrekkige uitwisseling tussen administratiesystemen. Ter illustratie hieronder drie praktijkvoorbeelden.

Vragen bij het nut van de registratie

Registraties rond handelings-/opbrengstgericht werken (leerkrachten)

Het probleem van de melders is hier tweeledig: enerzijds gaat het om formats voor groepsoverzichten die te ingewikkeld of te uitgebreid zijn en/of niet koppelen met het leerlingvolgsysteem. Anderzijds gaat het om groepsplannen waarvan meldende leerkrachten het nut niet zien. Deze groep beoordeelt groepsoverzichten en -plannen slechts als verantwoordingsinstrument. Andere melders vinden groepsplan juist wel een nuttig instrument, maar hebben moeite met omvangrijke formats voor groepsoverzichten.

Nuttig maar dubbel werk

Registraties rond het volgen van cognitieve ontwikkeling (leerkrachten)

Het probleem zijn de gebruikte registratie- en overdrachtssystemen en de beperkte koppelings- en uitwisselingsmogelijkheden, waardoor dubbele invoer van leerlinggegevens nodig is. Tegelijkertijd vinden de leerkrachten de registratie van de cognitieve ontwikkeling en een goede uitwisseling van leerlinggegevens zeer nuttig.

Zinvol, maar ingewikkeld

Registraties rond passend onderwijs/zorgleerlingen (schoolleiders)

Het probleem rond deze registraties zijn de ingewikkelde en uitgebreide procedures voor het aanvragen van extra ondersteuning en toelaatbaarheidsverklaringen. Echter, procedures, criteria en formats verschillen per samenwerkingsverband. De melders zien het nut van de hulpvraag en doelmatige besteding van middelen, maar wijzen vooral op inefficiënte en ongelijke procedures.

WIE VEROORZAAKT REGELDRUK?

Onderwijsprofessionals noemen vaak de Inspectie als bron van registratieverplichtingen. De Inspectie houdt toezicht de wettelijke verplichtingen, maar stelt geen eisen aan registraties, te gebruiken systemen of formats. Vanuit wetgeving worden regels opgelegd maar de resultaten van het meldpunt laten zien dat de partijen in de uitvoeringsketen, zoals schoolbesturen, schoolleiders en samenwerkingsverbanden, ook een bron zijn van registratieverplichtingen op school.

WAT KAN DE LAST VERLICHTEN?

Vaak geven de melders aan dat meer vertrouwen in hun professionaliteit, gebaseerd op hun opleiding en op de dagelijkse onderwijspraktijk, de last kan verlichten. Daarnaast dragen ze oplossingen aan die te verdelen zijn in drie onderwerpen.

Inhoud	▶ kritisch evalueren van de informatie die gevraagd wordt en het afschaffen of inkorten van niet-essentiële of niet-efficiënte (onderdelen van) registraties
Vorm	▶ het gebruik van eenduidige/eenvoudige formats en formulieren
▶ de verbetering van de koppeling en uitwisseling tussen systemen
Uitvoering	▶ korter en bondiger registreren; rapportages op hoofdlijnen
▶ heroverwegen van organisatie en verdeling van administratieve taken

Het in de praktijk brengen van deze suggesties is maatwerk en vraagt op elke school om een andere aanpak en uitvoering. Het is belangrijk dat scholen en schoolbesturen een open gesprek gaan voeren over de ervaren administratieve last. Het bespreekbaar maken van de regeldruk kan het begin zijn van afnemende last en (nog) groter werkplezier!

HOE NU VERDER?

Scholen mogen niet gehinderd worden door onnodige regeldruk, die afbreuk doet aan het werkplezier en bijdraagt aan de hoge werkdruk in het onderwijs. OCW start begin 2017 naar aanleiding van de uitkomsten van het meldpunt met een traject 'Operatie Regels Ruimen'. Hierin wordt een aantal scholen begeleid om interne regeldruk in de uitvoeringsketen van de school inzichtelijk te maken, nut en noodzaak te bespreken en aan te pakken. De opbrengsten van dit traject worden breed binnen de sector verspreid, zodat ook andere scholen deze kunnen toepassen.

Het onderzoek *Regeldruk in het primair onderwijs* is uitgevoerd door Regioplan in opdracht van de Werkgroep Regeldrukagenda en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.